

6. Nowe Ministerstwo Spraw Zagranicznych

W rządzie sformowanym w Paryżu 1 października 1939 roku przez gen. Władysława Sikorskiego resort spraw zagranicznych objął August Zaleski. Nowy minister był osobą dobrze znaną w świecie dyplomacji. Przed wojną kierował m.in. polskimi placówkami dyplomatycznymi w Szwajcarii, Grecji i we Włoszech, a w latach 1926-32 stał na czele MSZ w jedenastu kolejnych rządach RP. Ministrem spraw zagranicznych pozostał do lipca 1941 roku, gdy podał się do dymisji w proteście przeciwko zawartemu wówczas układowi polsko - radzieckiemu, zwanemu od nazwisk sygnatariuszy układem Sikorski-Majski. Zaleski protestował przeciwko postanowieniom tego porozumienia, sposobowi jego negocjacji oraz zmarginalizowaniu roli Ministerstwa Spraw Zagranicznych podczas rozmów.

Zorganizowanie pracy ministerstwa nie było zadaniem prostym. Po utworzeniu rządu gen. Sikorskiego przez blisko dwa miesiące siedzibą MSZ była Ambasada RP w Paryżu. Przepelnione pomieszczenia placówki służyły w tym czasie także innym organom władz państwowych. Sytuacja polepszyła się nieco, gdy 22 listopada 1939 roku Ministerstwo przeniosło się wraz z całym rządem do miasta Angers, ok. 300 km na południowy wschód od Paryża. Władze francuskie wskazały tę lokalizację ze względu na jej oddalenie od granicy z Niemcami oraz na historyczne związki Andegawenii z historią Polski. Stabilizacja trwała raptem siedem miesięcy. Po ataku III Rzeszy na Francję i szybkich postępach ofensywy niemieckiej rząd polski, zgodnie z zaleceniem władz francuskich przeniósł się 14 czerwca do Libourne w pobliżu Bordeaux i wybrzeża atlantyckiego. Po krótkim pobycie w tym mieście grupa najważniejszych osobistości, m.in. prezydent RP Władysław Raczkiewicz oraz członkowie rządu z ministrem Zaleskim zostali na pokładzie brytyjskiego krążownika HMS „Arethusa” ewakuowani do Londynu.

Posiedzenie rządu w Angers w grudniu 1939 roku; od lewej premier Władysław Sikorski, minister Józef Haller, minister skarbu Henryk Strasburger, minister spraw zagranicznych August Zaleski.